Open norm reptielenbeurzen

Intern gebruik

Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?
  - De invulling van de open norm van de huisvesting van reptielen op reptielenbeurzen richt zich direct op de reptielenbeursorganisaties, reptielenhouders, reptielenverenigingen en standhouders op reptielenbeurzen. Bekende reptielenbeurzen die in Nederland worden gehouden worden door Reptilica en VHM-Events georganiseerd.
  - Daarnaast zijn verschillende instanties die toezicht houden op de reptielenbeurzen betrokken, zoals: de NVWA en LID. De toezichthouders/inspecteurs houden op reptielenbeurzen toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van dierenwelzijn tijdens het transport van de reptielen als de naleving van de wet- en regelgeving tijdens de beurs. De NVWA en LID hebben aangegeven duidelijkere en handhaafbare richtlijnen te willen hebben om beter te kunnen handhaven op dierenwelzijnsproblemen veroorzaakt door huisvesting van reptielen op reptielenbeurzen.
  - Directe belanghebbenden zijn dierenwelzijnsorganisaties. In 2021 kwamen er beelden vanuit de media waarin reptielen op reptielenbeurzen te zien waren die werden gehuisvest in kleine plastic bakjes, die ook wel bamibakjes genoemd worden. Nadat deze beelden in de media verspreid werden, lieten dierenwelzijnsorganisaties weten ontsteld te zijn van de situatie. Dierenwelzijnsorganisaties die zich hebben geuit over de beelden: World Animal Protection, IFAW, Stichting AAP, Stichting SPOTS, Caring Vets en de Dierencoalitie.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?
  - Alle eerder bovengenoemde stakeholders/belanghebbenden hebben ervaring en kennis over het houden van reptielen en het huisvesten van reptielen op reptielenbeurzen.
  - Binnen LNV heeft Famke Reeuwijk kennis over het onderzoeksrapport 'Dierenwelzijns- en zoönosenrisico's op reptielenbeurzen in Nederland', aangezien zij heeft meegewerkt aan dit rapport. Bart van den Assum heeft veel kennis en ervaring bij de invulling van open normen. Meriam Wortel (NVWA) heeft kennis en ervaring als toezichthouder/inspecteur bij controles op reptielenbeurzen. Andrea Lokhoff heeft als beleidsmedewerker bij de LID ook kennis en ervaring met het vraagstuk. Jordi Janssen (NVWA) heeft ervaring en kennis over het houden van reptielen (op reptielenbeurzen).

- Op welke wijze ga je belanghebbenden in de verschillende fasen van het beleidstraject betrekken?

  De handhavende instanties worden betrokken door middel van een samengestelde werkgroep, waarmee samen het beleidstraject doorlopen zal worden. De

reptielenbeursorganisatoren, standhouders en dierenwelzijnsorganisaties worden betrokken door stakeholdergesprekken met hun te voeren om hun de mogelijkheid te geven hun inzichten en zienswijzen te delen.

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

a) Wat is vermoedelijk het probleem?

In het rapport van de WUR werd beschreven: 'Tijdens de beursbezoeken leek de huisvesting van het overgrote deel van de reptielen toereikend voor hun welzijn gedurende de relatief korte periode van een beurs. Door duidelijke kwalitatieve en kwantitatieve richtlijnen per soort te implementeren kan dierenwelzijn gedurende beurssituaties verder gewaarborgd worden. Dit zou tevens een concreet handhavingsraamwerk bieden voor controlerende organisaties, met name in grensgevallen.'
Zoals hierboven staat beschreven is het probleem dat voor de praktijk de open norm, gegeven de geconstateerde welzijnsproblemen in de praktijk van dierenbeurzen, niet voldoende houvast biedt om op een verantwoorde, professionele wijze zorg te dragen voor het welzijn van hun reptielen wanneer zij op een reptielenbeurs zijn.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

- De oorzaken van de welzijnsproblemen bij reptielen op reptielenbeurzen wordt voornamelijk veroorzaakt door verkeerde huisvesting van de reptielen. Reptielen worden op beurzen vaak gehouden in plastic bakjes, waardoor de reptielen onvoldoende ruimte hebben om te kunnen bewegen. Verder kan de afwezigheid van bijvoorbeeld bodembedekking of een klimstok ook voor welzijnsproblemen zorgen.
- Door de open norm en het ontbreken van een handhavingskader en huisvestingsrichtlijn voor de huisvesting van reptielen op beurzen, kan er moeilijk worden gehandhaafd op welzijnsproblemen bij reptielen op beurzen veroorzaakt door ontoereikende huisvesting.

c) Wat is de omvang van het probleem?

In Nederland worden er jaarlijks ongeveer 20 reptielenbeurzen georganiseerd. Bij een aantal van deze beurzen komen ook internationale standhouders hun reptiel tentoonstellen/verkopen. De reptielenbeurzen verschillen van grootte en het aantal aanwezige reptielen varieert tussen de 200-4000 individuen per beurs. Verder kennen reptielenbeurzen een grote achterban. Alleen al komen 1000-en bezoekers de beurzen in Houten bezoeken, die elke twee maanden wordt georganiseerd.

d) Wat is het huidige beleid en wat leren we van de evaluatie daarvan?

Momenteel is er een open norm voor de huisvesting van reptielen op reptielenbeurzen. De volgende open normen zijn vooral van toepassing bij het geschetste probleem: 'Degene die een tentoonstelling, beurs of markt als bedoeld in artikel 3.7, tweede lid, organiseert, draagt zorg voor geschikte huisvesting van dieren gedurende de tentoonstelling, beurs of markt, die voldoet aan de artikelen 1,5 tot en met 1.8 en het eerste lid, met dien verstande dat dieren als bedoeld in onderdeel d niet worden toegelaten.' (BHvD art 3.12

lid 2). De wetgeving die momenteel overschreden wordt: 'Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.' (BHvD art. 1.6, lid 2).
''De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht (BHvD art. 1.6 eerste lid)''
''Degene die een dier houdt, draagt er zorg voor dat een dier:
d) een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden''
''Een ruimte waarin een dier wordt gehouden, wordt voldoende verlicht en verduisterd om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen (BHvD art. 1.8 eerste lid)
''In de ruimte waarin een dier wordt gehouden, worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodembedekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier (BHvD art. 1.8 derde lid)''
Door de open norm is het voor de NVWA onduidelijk waarop zij moeten handhaven. 'Geschikte huisvesting' en 'voldoende ruimte' is voor hen onduidelijk waardoor er incidenten plaatsvinden waarbij het dierenwelzijn onder de maat is maar er niet op gehandhaafd kan worden.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet? (Nuloptie) Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Doordat er geen nadere invulling is gegeven aan de open normen , is handhaven op welzijnsproblemen van reptielen op reptielenbeurzen veroorzaakt door ontoereikende huisvesting, voor handhavers onduidelijk waarop precies gehandhaafd moet worden. Hierdoor worden er mogelijk reptielen op een reptielenbeurs op een onverantwoorde manier gehouden, waardoor er welzijnsproblemen optreden.

Checkvraag kennisgedreven beleid

☐ Hoe weet je dit? Ga naar de pagina over kennisgedreven beleid maken voor hulp om je antwoorden zo goed mogelijk te baseren op actuele en betrouwbare kennis.

Checkvragen betrek je omgeving

☐ Voor wie is de huidige/verwachte situatie een probleem?

☐ Verschilt de probleemdefinitie per actor?

☐ Wie is hier al mee bezig? Zijn er bij andere departementen of bestuurslagen collega's met aanpalend beleid bezig?

2. Wat is het beoogde doel?

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Beleidsdoelen:

- Het verbeteren van het welzijn van reptielen op reptielenbeurzen
- Het kunnen handhaven op dierenwelzijnsproblemen veroorzaakt door ontoereikende huisvesting van reptielen op reptielenbeurzen, mogelijk gemaakt door een handhaafbaar en uitvoerbaar handhavingskader.

b) Aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) en brede welvaartsuitkomsten dragen de doelen bij?

Alhoewel dierenwelzijn niet is toegewezen als SDG-doel, heeft het SDG-doel 'Goede gezondheidszorg en welzijn' (brede welvaart 2) betrekking op de beleidsdoelen. Door huisvestingsrichtlijnen op te stellen voor reptielen op reptielenbeurzen, wordt de mogelijke overdracht van eventuele zoönosen op mensen beperkt. Dit draagt bij aan het SDG doel 3: Goede gezondheid en welzijn. Door huisvestingsrichtlijnen en een handhavingskader op te stellen, kan ervoor worden gezorgd dat reptielen op de juiste manier worden gehouden en dat er weinig tot geen fysiek contact plaatsvindt met de reptielen, waardoor de kans op overdracht van zoönosen wordt verkleind.
Subjectief welzijn (brede welvaart thema 1, SDG 3) kan ook bijdragen aan de beleidsdoelen aangezien dierenwelzijn kan bijdragen aan het welzijn van de mens.

c) Zijn er specifieke randvoorwaarden en criteria die volgen uit de probleemanalyse of die te maken hebben met budgettaire of andere beperkingen?

- Naar aanleiding van de motie (Kamerstuk 35925 XIV, nr. 39) waarin werd verzocht om strenger te handhaven op reptielenbeurzen heeft de NVWA in 2022 vanuit eigen capaciteit meer ingezet op het inspecteren van reptielenbeurzen. Dit extra toezicht is vanuit het Nationaal actieplan versterken zoönosenbeleid bestendigd met 1fte vanaf 2023.

Hulpvragen vanuit gedragsperspectief

Neem voor het beantwoorden van deze vragen contact op met een gedragskundige binnen je ministerie.

a) Van wie wil je gedragsverandering gegeven het doel? (breng de doelgroepen in kaart)

Standhouders/reptielenhouders, reptielenbeursorganisaties, handhavende instanties (LID, NVWA en RVO).

b) Welk gewenst gedrag wil je zien per doelgroep?

- Naleven van de regelgeving door standhouders/reptielenhouders in de huisvesting van reptielen om het welzijn te waarborgen. Voorbeelden van veranderingen kunnen zijn: maximum aantal individuen in één verblijf, verplichte aanwezigheid van bodembedekking wat past bij de soort, verplichte aanwezigheid van elementen zoals klimstok voor soorten die hier behoefte aan hebben en vereiste afmetingen voor de verblijven waar de reptielen tijdens de beurs in gehuisvest worden, etc.
    - Ondersteuning en naleving van de regelgeving (open norm) door reptielenbeursorganisaties om draagvlak te creëren.
    - Handhaving door toezichthoudende instellingen op dierenwelzijnsproblemen door huisvesting na de invulling van de open norm.

c) Wat is het huidige c.q. verwachte gedrag per doelgroep?

Momenteel worden reptielen door standhouders nog in plastic bakjes gehouden op reptielenbeurzen, maar er zijn ook gevallen geconstateerd waarbij het dier te weinig bodembedekking had, met te veel soortgenoten in één verblijf zat en/of een volledig transparant verblijf had. Het verwachte gedrag, na de invulling van de open norm is dat standhouders reptielen op beurzen gaan houden volgens opgestelde huisvestingsrichtlijnen. Het huidige gedrag van handhavers is dat ze onduidelijkheid ondervinden bij het handhaven op dierenwelzijnsproblemen veroorzaakt door huisvesting, door het gebrek aan een goed handhavingskader voor huisvesting van reptielen op reptielenbeurzen. Het verwachte gedrag is dat handhavers, na de invulling van de open norm, een duidelijker handhavingskader hebben waardoor ze kunnen handhaven op ontoereikende huisvesting van reptielen op reptielenbeurzen.

d) Wat zijn gedragsbepalende factoren die het huidige gedrag verklaren (in stand houden) en het gewenste gedrag belemmeren of juist (kunnen) stimuleren?

Gedragsbepalende factoren die het huidige gedrag verklaren kunnen zijn:

- Gebrek aan kennis
- Gemak (de keuze om een reptiel in een plastic bakje te tentoonstellen is een makkelijkere optie dan om de reptiellen in een groot verblijf te tentoonstellen)
- Budget (de plastic bakjes zijn een goedkope keuze)

Gedragsbepalende factoren die het gewenste gedrag kunnen stimuleren zijn:

- Overdracht van kennis
- Draagvlak vanuit reptielenbeursorganisaties
- Controles op huisvesting door handhavende instanties

Checkvraag kennisgedreven beleid

☐ Hoe weet je dit? Ga naar de pagina in het Beleidskompas over kennisgedreven beleid maken voor hulp om je antwoorden zo goed mogelijk te baseren op actuele en betrouwbare kennis.

Checkvragen betrek je omgeving

☐ Verschillen de doelstellingen per belanghebbende?

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Hulpvragen

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten voor beleid gegeven de probleem- en oorzakenanalyse, doelenboom en gedragsanalyse en overige informatiebronnen, zoals evaluaties van eerder beleid?

Goede communicatie is erg belangrijk. Het beleid communiceren via reptielenverenigingen, reptielenbeursorganisaties en dierenwelzijnsorganisaties kan bijdragen aan het op de hoogte brengen van het nieuwe beleid aan reptielenhouders en standhouders. Hierbij kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van communicatieteksten op websites (bijv. LICG), flyers (uitgedeeld door NVWA/LID) op reptielenbeurzen, via dierenwelzijnsorganisaties, etc.

b) Wat zijn kansrijke beleidsopties voor de aangrijpingspunten?

<u>Zelfregulering door de reptielensector:</u>
Reptielenbeursorganisaties hebben zelf algemene richtlijnen opgesteld waaraan standhouders zich moeten houden. Deze richtlijnen gaan over het transport van de reptielen naar de beurzen toe en het huisvesten van de reptielen op de beurs. Voorbeelden van richtlijnen zijn dat de reptielen in het donker moeten worden vervoerd, getransporteerd worden in een isolerende verpakking, niet los in de verpakkingsdoos maar in zakken, kleinere transportboxen, etc. Deze algemene richtlijnen kunnen worden uitgebreid naar nieuwe algemene richtlijnen die de reptielenbeursorganisatie zelf opstelt. De reptielenbeursorganisatie heeft zelf de controle om te bepalen hoe deze richtlijnen eruit komen te zien en hoe de huisvestingsrichtlijnen bijdragen aan dierenwelzijn. Er wordt vanuit gegaan dat de reptielenbeursorganisatie dierenwelzijn in acht neemt en algemene richtlijnen opstelt die voor verbetering van dierenwelzijn op reptielenbeurzen zorgt.
<u>Beleidsregels:</u>
Door beleidsregels op te stellen is het voor iedereen duidelijk waaraan de huisvesting van reptielen moet voldoen. Dit geeft de toezichthouder de mogelijkheid en handvatten om handhavend op te treden als er een overtreding plaatsvindt.

c) Wat is de beleidstheorie per kansrijke beleidsoptie?

<u>Zelfregulering door de reptielensector:</u>
Bij deze beleidsoptie wordt aangenomen dat de reptielensector zelf (verbeterde) huisvestingsrichtlijnen voorschrijft voor reptielenbeurzen, waarbij de reptielensector het welzijn van de reptielen in acht neemt. Deze beleidsoptie schept per definitie niet meer duidelijkheid voor handhavende instanties. Hierdoor wordt aangenomen dat deze

beleidsoptie het voor de handhaving niet zal vergemakkelijken en er, net als in de huidige situatie, niet goed gehandhaafd kan worden op huisvesting bij reptielenbeurzen.

Beleidsregels:

Deze beleidsoptie schept duidelijkheid voor zowel de reptielensector als handhavende instanties waaraan de huisvesting van reptielen moet voldoen. Hierdoor zal de handhaving op dierenwelzijn vergemakkelijken.

Hulpvragen vanuit gedagsperspectief

Neem voor het beantwoorden van deze vragen contact op met een gedragskundige binnen je ministerie.

a) Hoe gaat de beleidsoptie het gewenste gedrag stimuleren? (Per kansrijke beleidsoptie, uitwerking van de beleidstheorie). Gebruik het antwoord op deze vraag ook om je beleidsopties eventueel aan te scherpen.

Checkvraag kennisgedreven beleid

☐ Hoe weet je dit? Ga naar de pagina over kennisgedreven beleid maken voor hulp om je antwoorden zo goed mogelijk te baseren op actuele en betrouwbare kennis.

Checkvragen 'betrek je omgeving'

☐ Heb je de belanghebbenden betrokken bij het samenstellen van de beleidsopties?

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Hulpvragen

a) Wat zijn de verwachte gevolgen gegeven je beleidstheorie?

Zelfregulering:
De huidige onduidelijkheid, met name bij handhavende instanties, over welke huisvesting van reptielen op beurzen schadelijk is voor dierenwelzijn en wanneer er wel/niet handhavend op mag worden getreden, blijft voortbestaan.
Beleidsregels:
Beleidsregels zal duidelijkheid scheppen voor handhavende instanties en handhaving vergemakkelijken en zal er meer kunnen worden gecontroleerd en gehandhaafd worden op ontoereikende huisvesting van reptielen.

b) Welke verplichte toetsen zijn op jouw traject van toepassing?

UHT toets
Internetconsultatie
Notificeren (zal blijken uit de nocotoets)

c) Wat is de beste analysemethode om systematisch je aannames te valideren?

5. Wat is de voorkeursoptie?

Hulpvragen

a) Beschrijf je voorkeursoptie

De voorkeur gaat uit naar beleidsregels voor de huisvesting van reptielen op reptielenbeurzen. Deze beleidsoptie creëert duidelijkheid voor handhavende instanties en zal het handhaven op ontoereikende huisvesting van reptielen vergemakkelijken.

b) Hoe beoordeel je de gekozen optie in termen van:

- Doeltreffendheid en doelmatigheid
- Uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief doenvermogen, regeldruk en handhaving)
- Brede maatschappelijke impact

De uitvoerbaarheid zal worden gewogen door middel van de UHT toets. Mogelijk ook internetconsulatie.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden in dit voorstel?

d) Hoe ziet de voorgenomen monitoring en evaluatie eruit?